

„... nyelveket egyező hitre ...”

„Jövel, Szentlélek Úr Isten, Töltsd bé szíveinket épen Mennyei szent ajándékkal, Szívbeli szent buzgósággal, Melynek szentséges ereje Nyelveket egyező hitre Egybegyűjtte sok népeket, Kik mondván így énekeljenek: Alleluja! Alleluja!”

Kié e hatalmas erejű magyar gyülekezeti ének—népének? A katolikusoké—vagyis: a római katolikusoké—, az ének szövegének és talán dallamának eredetétől szolgáló latin gregorián antifóna jogán? Az evangélikusoké, a magyar szöveg közvetlen előképeként álló német Luther-ének miatt? Közös protestáns örökség a graduálok kora óta? A reformátusoké, hiszen ma elterjedt alakja debreceni énekeskönyvekre megy vissza?

Mindannyiunké, keresztyéneké azaz keresztényeké, vagy ha úgy tetszik, keresztényeké azaz keresztyéneké — hiszen tudjuk: mindkét szó annyit tesz: „krisztushívő”, és hogy a régi szlávban, ahonnan a magyar szót kölcsönöztük, a „kereszt” azt is jelentette: „Krisztus”, és hogy volt idő, amikor katolikus „ellen-reformátor” azt írta: keresztyén, míg protestánsok így is mondták: keresztény, és hogy mindkét szó ugyanúgy szép és ugyanúgy igaz és ugyanúgy magyar...

Nem csak a Jeruzsálembe sereglett párthusok, médek, elamiták, zsidók és görögök, egyiptomiak és arabok szorultak rá a nyelvcsodára azon a pünkösdőn, hogy sokféle anyanyelvüket megtartva is értsék az egy evangéliumot (milyen kár, hogy a protestánsok sem mondanak ma már „evangéliumot”) — sokszor, sokkal inkább rászorulunk mi: az egy anyanyelvet beszélők, az egy asztalnál étkezők, az egy templompadban ülők, az ugyanazt a tárgyat kutatók. S nem, vagy nem csak nyelvjárásaink, csoportnyelvi vagy egyéni nyelvi szokásaink, nemzedéki különbségeink miatt.

Természetesen ismernünk kell a szép és jó —vagy néha inkább kiküszöbölni való— nyelvezetbeli különbségeket is. Jó, ha meghallgatjuk a nyelvvel bíbelődő szakembert is, hátha levetkezzük előítéleteinket. A kicsit eltérő szóhasználat is megmaradhat, sőt, lehet önazonosságunk jele és eszköze, ugyanakkor értjük, mit mond a másik, és néha élvezettel ízlelgetjük szánkban az ő kedvelte kifejezés zamatát.

Papot és népet mond inkább az egyik, lelkészt, lelkipásztort és gyülekezetet meg ekklézsiát mond a másik, népéneként ugyanazt mondja az egyik, amit a másik gyülekezeti énekként. És micsoda örökségből részesedik az egyik is, meg a másik is! Ez volt Társaságunk III. kongresszusának fő témája: most inkább nyelvi (nyelvészeti, stilisztikai) oldalról vizsgálva a népéneket—gyülekezeti éneket. S látni kellett, látni kell: mennyire tékozlók, milyen hebehurgyak vagyunk akkor is, amikor az egy Isten megszólításához keressük a megfelelő szavakat.

Veni, Creator Spiritus! Egyeztesd hitünket másképpen szóló, de egyről szóló nyelveinken! Veni, Sancte Spiritus! Egyeztesd nyelvünket a közös hitre!